

Različica vprašalnika A

Datum: 2.6.2008

Čas pisanja: 25 min.

Objava rezultatov: do 9.6.2008

Ocenjevanje: pravilni odgovor 5 točk, napačni minus 1 točka

Pozitivna ocena: 101 točka in več od 200 možnih

1. **Platon** svojo državo utemeljuje na ideji pravičnosti. Pravično je, da

- a) So vsi ljudje enaki
- b) V državi ni cenzure
- c) vsak ostane v stanu, v katerega je rojen
- d) so ženske last vseh moških in da ni privatne lastnine
- e) je država demokratična

2. **Nad Machiavellijevim** delom se je zgražala rimokatoliška cerkev, romantika ga je povzdigovala, pa tudi moderna politologija ga šteje za utemeljitelja moderne politične misli, ker med drugim:

- a) kritizira tradicijo in tiranijo
- b) izpostavlja pomen morale v politiki
- c) zahteva zgodovinski pogled na politično dogajanje
- d) uvaja moderno metodologijo
- e) zagovarja nacionalno državo, svobodno voljo posameznika, raziskovanje realnosti

3. **Auguštín** iz Hipona je z delom De Civitate Dei utemeljil:

- a) hegemonijo krščanstva v zahodni Evropi
- b) primat papeške države nad vladavino monarhov
- c) prehod iz suženjstva v fevdalizem
- d) teokratsko demokracijo
- e) delitev cerkve in države

4. **Pluralna** družba s postebreno družbeno strukturo zahteva za stabilno demokracijo poseben model demokracije. To je:

- a) konsenzualna demokracija
- b) večinska demokracija
- c) centripetalna demokracija
- d) Centrifugalna demokracija
- e) Konsociativna demokracija

5. **Aristotel** je svojo teorijo politike gradil na predstavi, da je polis:

- a) boj za oblast
- b) pluralizma interesnih skupin
- c) sistem zavezujočih vrednot
- d) razmerje med vladajočimi in vladanimi
- e) mesto najvišjega dobra

6. **Vsaka** znanost se konstituira tudi s specifičnim predmetom preučevanja. Za fiziko je jasno, da čutno gotovi svet spada v njeno zanimanje, za politologijo pa se to na prvi pogled zdi sporno. Vendar je tudi zgradba predmet politične znanosti, ker:

- a) Je politika prisotna povsod, pa je tudi tam
- b) V zgradbe vstopajo državljani, ki so politična bitja
- c) Je vsaka zgradba postavljena v neko državo, država pa je premet politične znanosti
- d) se politologija ukvarja tudi z arhitekturo
- e) tvori skupek razmerij političnih moči

7. Ko Marx govori o emancipaciji človeka, meri na to, da je:

- a) politična emancipacija že hkrati tudi emancipacija človeka
- b) emancipacija človeka naravni proces
- c) emancipacija človeka zgodovinska nujnost
- d) emancipacija človeka delo delavske elite
- e) emancipacija človeka vezana na proces dezalienacije človeka

8. Politična emancipacija pomeni, da predvsem

- a) ne obstaja nobena državna cerkev in nobena državna religija
- b) da obstajata vsaj dve državni cerkvi
- c) so svobodni vsi ljudje v krščanski državi
- d) državljani niso svobodni v politični državi

TEMELJI POLITOLOGIJE

Različica vprašalnika B

Datum: 2.6.2008

Čas pisanja: 25 min.

Objava rezultatov: do 9.6.2008

Ocenjevanje: pravilni odgovor 5 točk, napačni minus 1 točka

Pozitivna ocena: 101 točka in več od 200 možnih

1. Osvobodilna fronta slovenskega naroda je v svojem programu leta 1941 izpostavila tudi nalogo, ki je vezana na politično kulturo. To je točka, ki se zavzema za:
  - a) priključitev primorske Sloveniji
  - b) izgradnjo aktivnega slovenstva
  - c) izgon okupatorja
  - d) izgradnjo nove oblasti
  - e) povezovanje z evropsko skupnostjo

2. Med političnimi misleci je Boden posebej znan po razvoju teorije:
  - a) demokracije
  - b) anarhizma
  - c) korporativizma
  - d) institucionalizma
  - e) suverenosti

3. **Augustin** iz Hipona je z delom De Civitate Dei utemeljil:
  - a) hegemonijo krščanstva v zahodni Evropi
  - b) primat papeške države nad vladavino monarhov
  - c) prehod iz suženjstva v fevdalizem
  - d) teokratsko demokracijo
  - e) delitev cerkve in države

4. **Pluralna** družba s postebreno družbeno strukturo zahteva za stabilno demokracijo poseben model demokracije. To je:
  - a) konsenzualna demokracija
  - b) večinska demokracija
  - c) centripetalna demokracija
  - d) Centrifugalna demokracija
  - e) Konsociativna demokracija

5. **Aristotel** je svojo teorijo politike gradil na predstavi, da je polis:
  - a) boj za oblast
  - b) pluralizma interesnih skupin
  - c) sistem zavezujočih vrednot
  - d) razmerje med vladajočimi in vladanimi
  - e) mesto najvišjega dobra

6. **Vsaka** znanost se konstituira tudi s specifičnim predmetom preučevanja. Za fiziko je jasno, da čutno gotovi svet spada v njeno zanimanje, za politologijo pa se to na prvi pogled zdi sporno. Vendar je tudi zgradba predmet politične znanosti, ker:
  - a) Je politika prisotna povsod, pa je tudi tam
  - b) V zgradbe vstopajo državljani, ki so politična bitja
  - c) Je vsaka zgradba postavljena v neko državo, država pa je premet politične znanosti
  - d) se politologija ukvarja tudi z arhitekturo
  - e) tvori skupek razmerij političnih moči

7. Ko **Marx** govori o emancipaciji človeka, meri na to, da je:
  - a) politična emancipacija že hkrati tudi emancipacija človeka
  - b) emancipacija človeka naravni proces
  - c) emancipacija človeka zgodovinska nujnost
  - d) emancipacija človeka delo delavske elite
  - e) emancipacija človeka vezana na proces dezalienacije človeka

8. Politična emancipacija pomeni, da predvsem:
  - a) ne obstaja nobena državna cerkev in nobena državna religija
  - b) da obstajata vsaj dve državni cerkvi
  - c) so svobodni vsi ljudje v krščanski državi
  - d) državljani niso svobodni v politični državi

e) ljudje niso svobodni v krščanski državi

9. Svoboda je eden temeljnih političnih idealov, vendar ne nosi vedno istega pomena. Svoboda čez liberalno in socialistično razumevanje trdi:

- a) Da se svoboda konča tam, kjer se začne svoboda drugega
- b) Da se svoboda začne tam, kjer se začne svoboda kolektiva
- c) Da šele drugi omogoča svobodo posamezniku, in je tako obstoj drugih ljudi predpogoj za svobodo posameznika
- d) Da svobodo omogoča šele obstoj države, v kateri se posameznik lahko brez meja izživi
- e) Da je svoboda nujno pravična in enaka za vse

10. Albin Ogris je prvi na Slovenskem napisal delo o strankah. S tem se je uvrstil med pomembne stasiologe. Strankarstvo pa je bilo na Slovenskem vedno zadržano sprejeto zaradi prevlade doktrine:

- a) Komunitarizma
- b) Komunizma
- c) socializma
- d) Liberalizma
- e) korporativizma

11. Hegel je za moralno zavest razvil metaforo:

- a) grešne duše
- b) čiste duše
- c) čiste zavesti
- d) umazane zavesti
- e) lepe duše

12. Interesne organizacije so obstajale vrsto stoletij. Danes so vključene v vse liberalno demokratične politične sisteme kot sukces, varovalo in steber demokracije. Afirmiral jih je predvsem:

- a) marksizem
- b) anarhizem
- c) liberalizem
- d) pluralizem
- e) katolicizem

13. Temeljna ideja nekorporativizma je vezana na obstoj interesnih skupin. Od pluralizma se razlikuje predvsem v tem, da:

- a) pluralizem gradi na moči države, korporativizem pa zanemarja posebno mesto države
- b) pluralizem izpostavlja pomen kompetitivnosti interesnih skupin, korporativizem pa izhaja iz realnih in institucionaliziranih monopolov predstavnosti, ki ga uživajo določene interesne skupine
- c) pluralizem bolj poudarja skupinskost, korporativizem pa individualnost članov in njihovih vlog pri določanju politike interesne skupine
- d) pluralizem zahteva vsaj petnajst interesnih skupin, korporativizem pa se zadovoljuje že z dvema
- e) pluralizem zavrača idejo tekmovanja interesnih skupin za vpliv na vlado, korporativizem pa gradi prav na tej ideji

14. Anglo-ameriški tip demokracije še vedno velja za vzorčni model v sodobnih demokracijah. V šestdesetih letih, ko so v ospredje prišle tudi izkušnje malih držav v zahodni Evropi, se je uveljavila alternativna možnost demokracije. Kako se drugače imenuje politični sistem anglo-ameriškega tipa:

- a) konsenzualna demokracija
- b) centrifugalna demokracija
- c) večinska demokracija
- d) konsociativna demokracija
- e) participativna demokracija

15. Evropska unija ni država, hkrati pa presega značilnosti mednarodne organizacije. Funkcijo vlade v EU opravlja:

- a) Evropski parlament
- b) Svet komisarjev
- c) Predsedniški svet
- d) Evropska komisija
- e) Svet ministrov EU

16. Pojem totalitarizma med drugim pomeni:

- a) isto kot partijska država
- b) isto kot strankarska država
- c) vladavino strank v zelenih okvirih
- d) vladavino strank, ki sega preveč v globino vse tja do obvladovanja civilne družbe
- e) vladavino ene stranke v vseh porah družbe s poudarjeno vlogo ideologije

17. Delitev oblasti je v politično znanost uvedel Locke, ki ločuje zakonodajno in izvršno oblast, troglavo delitev oblasti pa je razvil:

- a) John S. Mill
- b) Bentahm
- c) Madison
- d) Adams
- e) Montesquieu

18. Politično državljanstvo je pravica sodelovati pri upravljanju države. Pojem državljanstva se je razširil tudi na pomen socialnega državljanstva, ki pomeni:

- a) Da je vsakdo upravičen do državne pomoči
- b) Vzpostavitev socialne države, vključno s širitvijo možnosti za izobraževanje
- c) Brezplačno zdravstveno varstvo
- d) Privatizacijo zdravstva in šolstva
- e) Varstvo otrok in domovi za ostarele

19. Boj za ekonomski položaj določene skupine zaposlenih je naloga posebne interesne skupine, to je:

- a) cerkev
- b) lobi
- c) zbornica
- d) sindikat
- e) stranka

20. Tomaž Akvinski je utemeljeval:

- a) podrejenost posvetne države papeški državi in podrejenost monarha papežu
- b) pomen demokratičnih mehanizmov v sistemu vladanja
- c) primat ljudstva pri odločanju o skupnih zadevah
- d) vlogo civilne družbe in svobodnega posameznika kot pogoj za trdno republiko
- e) avtoritarno ureditev utemeljeno na prevladi države

21. Posamezni politični ideali se bolj vežejo na določeno doktrino. Tako je npr. liberalizem dobil ime po svobodi. Element patriarhalne družine pa postavlja v ospredje:

- a) Konservativizem
- b) fašizem in nacizem
- c) anarhizem
- d) socializem
- e) liberalizem

22. Med najvplivnejše elitiste sodijo:

- a) Bentham, Gramsci, Michels, Sartori
- b) Ostrogorski, Michels, Duverger, Sartori,
- c) Kardelj, Marx, Lenin, Kropotkin, Hegel, Madison
- d) Blanqui, Kropotkin, Most, Bakunin
- e) Mosca, Pareto, Michels

23. Predstavljanje državljanov in vladanje državljanom sta dve nalogi parlamentarnega sistema, ki sta potencialno v napetosti. V predmodernih parlamentih je bila poudarjena predvsem vloga parlamenta kot:

- a) gospodarskega predstavnika državljanov
- b) mednarodnega akterja
- c) predstavnika državljanov pred monarhom
- d) postavljanje izvršne veje in voljenje monarha
- e) izvajanje represivne vloge

24. Johanes Althusius je politično znanost opredelil kot umetnost:

- a) Vladanja
- b) Konsociiranja
- c) Spoštovanja človekovih pravic
- d) Povezovanja razlik
- e) Spoštovanja volje ljudi

25. Pojem decentralizacije državne oblasti je vezan na krepitev moči:

- a) Interesnih skupin
- b) Strank
- c) Političnih institucij
- d) Parlamentarnih odborov
- e) Lokalne samouprave

26. Participacija je v tesni povezavi z demokracijo. Vendar večja participacija ni nujno tudi hkrati izkaz večje stopnje demokratičnosti. S povečanjem zahtevkov na naslov sistema namreč lahko pride do:

- a) pregorelosti
- b) presežka demokracije
- c) krize zaradi preobremenitve in s tem nevladljivosti
- d) otopelosti
- e) padca zaupanja v demokracijo

27. Stranke imajo pomembno mesto pri oblikovanju vlade. Po Katzu morajo za oblikovanje party government ali stankarske vlade izpolnjevati stranke več pogojev. Predvsem morajo skrbeti za izpolnitev te naloge skrbeti za:

- a) usposabljanje svojega članstva
- b) izbirati vladajoče in oblikovati posamezne politike (policy)
- c) nastavljati strokovnjake, ki naj zamenjajo politike v vladi
- d) skrbeti za premoč gospodarstvenikov v vladi
- e) skrbeti za profesionalnost uradništva

28. Poseben tip strankarske vlade, v katerem si stranke lastijo obsežen, raznolik in podroben nadzor nad viri in postopki odločanja in hkrati predstavlja navzočnost in družbeno ustoličenje množice strank tako da stranke ne le vodijo vlado, temveč prevladujejo v družbi, della Portajeva imenuje:

- a) partitoarhijo
- b) totalitarizem
- c) avtoritarno vladavino
- d) partitokracijo
- e) pluralizem

29. V ZDA so se med predstavniki interesnih združenj, javno upravo in komisijami Kongresa oblikovali stabilni odnosi, ki so dobili ime:

- a) Železni zakon oligarhije
- b) Omrežje
- c) Mezopolitika
- d) Neokorporativizem
- e) Železni trikotnik

30. Nad Machiavellijevim delom se je zgražala rimokatoliška cerkev, romantika ga je povzdigovala, pa tudi moderna politologija ga šteje za utemeljitelja moderne politične misli, ker med drugim:

- a) kritizira tradicijo in tiranijo
- b) izpostavlja pomen morale v politiki
- c) zahteva zgodovinski pogled na politično dogajanje
- d) uvaja moderno metodologijo
- e) zagovarja nacionalno državo, svobodno voljo posameznika, raziskovanje realnosti

31. Volitve niso vedno neposredne. Posredne volitve potekajo prek posebnih teles in postopkov. Takšne volitve imenujemo:

- a. Samoupravne volitve
- b. Strankarske volitve
- c. Korporativne volitve
- d. Elektorske volitve
- e. Neposredne volitve

32. Civilna družba se v najširšem smislu razume kot nedržava. Vendar pojmovanje civilne družbe ni enotno. Na Slovenskem se predmoderni del družbe lovi v koncept predmodernih odnosov narodenosti in še ne strukturne svobodnosti, medtem ko moderni del družbe razvija civilno družbo kot:

- a. Sfero svobodnega, reflektiranega posameznika, v kateri predmoderne strukture nimajo prevlade
- b. Sfero nevladnih organizacij vseh vrst
- c. Sfero javnosti
- d. Sfero paradržave
- e. Nadgradnjo strankarstva

33. »Železni zakon vodi k preoblikovanju stranke, ki je spočetka demokratična struktura, odprta proti bazi, v strukturo, v kateri poveljuje oligarhija, se pravi omejeno število voditeljev.« To je zaključek analize preučevanja socialdemokratske stranke Nemčije, ki naj bi veljal za vse stranke. Ta zaključek je oblikoval:

- a) Edvard Kardelj
- b) Robert Michels
- c) Maurice Duverger
- d) Stein Rokkan
- e) Antonio Gramsci

34. **Teorija** demokracije je proces demokratizacije po della Portajevi razvrstila v tri stopnje:
- prehod, uvedba, utrditev
  - konsolidacija, tranzicija, strankarstv
  - nastanek stranke, volitve, uvedba parlamentarizam**
  - nastanek parlamenta, civilni nadzor nad vojsko, volitve
  - nastanek strank, konsolidacija, volitve
35. Po Eastonu je temeljna funkcija političnega sistema, da:
- Brani vladajoči razred
  - Skrbi za marginalne sloje, ki si sami ne morejo pomagati
  - Skrbi za vse državljane po načelu enakosti
  - Zagotavlja varnost posameznikov
  - Uravnava spore z oblastnim razporejanjem redkih dobrin
36. **Teorija moči** je v sklopu pluralistične šole v ZDA razvila tudi naslednji koncept: »moč se pridobi v obsegu, v kakršnem nekoimu uspe izrabiti svoje možnosti v medsebojnem delovanju z drugimi.« Temu konceptu moči rečemo:
- potencialna moč
  - latentna moč
  - absolutna moč
  - relacijska moč
  - igra moči
37. **Politična** stranka je posebna interesna skupina, ki se od ostalih loči po tem, da:
- hoče vplivati na oblast in se s tem namenom udeležuje volitev**
  - nima namena vplivati na oblast, tudi če se kdaj pa kdaj udeleži volitev
  - je organizirana skupina, ki se bori za osebne privilegije
  - je organizirana skupina, ki jo plačujejo predvsem privatna podjetja, za doseganje njihovih ciljev
  - brani ekonomske interese zaposlenih delavcev
38. **Latinščina** povzdiguje kompetenco strok v zahodnoevropski predstavi. Izrek, ki najbolj eksplicitno opozarja na povezavo med teologijo in teorijo demokracije, je:
- vox populi, vox dei
  - si vis pacem, para belum
  - homo homini lupus
  - de coloribus non est disputandum
  - finis coronat opus
39. Ta presojajoča moralna zavest je »potemtakem sama nizkotna, ker deli ravnatev in proizvede in obdrži njeno neenakost s samo seboj. Je dalje hinavščina, ker takšne zavesti ne izdaja za drugo maniro, kako biti zla, temveč za pravo zavest ravnatve, se v tej svoji nedejanskosti in prevzetnosti dobro– in boljjevednosti sama postavi nad dol skresana dejanja in za svoje brezdejavno govoričenje hoče, naj bo sprejeto kot odlična dejanskost.« To stališče je oblikoval:
- Hegel**
  - Kant
  - Marx
  - Mill
  - Akvinski
40. **Platon** svojo državo utemeljuje na ideji pravičnosti. Pravično je, da
- So vsi ljudje enaki**
  - V državi ni cenzure
  - vsak ostane v stanu, v katerega je rojen
  - so ženske last vseh moških in da ni privatne lastnine
  - je država demokratična